

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
prednesené 8. mája 2019¹

Vec C-267/18

**Delta Antrepriză de Construcții și Montaj 93 SA
proti
Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere SA**

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Curtea de Apel București (Odvolací súd Bukurešť, Rumunsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Smernica 2014/24/EÚ – Verejné obstarávanie – Fakultatívne dôvody vylúčenia – Vylúčenie hospodárskeho subjektu z účasti na postupe obstarávania z dôvodu predčasného ukončenia predchádzajúcej zmluvy pre využitie subdodávateľa, ktoré nebolo oznámené verejnemu obstarávateľovi – Pojem významné alebo pretrvávajúce nedostatky – Zadržanie informácií o predčasnom ukončení predchádzajúcej zmluvy – Informácie o účasti subdodávateľov na uskutočnení zákazky – Ciele a zámery – Závažnosť zadržovania informácií“

1. Smernica 2014/24/EÚ² dovoľuje vylúčiť z postupu verejného obstarávania uchádzača, ktorý vykazoval „významné alebo pretrvávajúce nedostatky pri plnení niektorej zásadnej požiadavky predchádzajúcej verejnej zákazky...“, čo viedlo k predčasnému ukončeniu takejto predchádzajúcej zmluvy“ [článok 57 ods. 4 písm. g)].

2. Rumunský súd sa pýta Súdneho dvora, či sa uvedené ustanovenie uplatní, ak „predčasné ukončenie predchádzajúcej zmluvy“ bolo zapríčinené tým, že subjekt, ktorému bola zadaná zákazka, poveril vykonaním časti stavebných prác subdodávateľov bez toho, aby to oznámil verejnemu obstarávateľovi. Okrem toho v novom postupe verejného obstarávania uvedený hospodársky subjekt tiež neoznámil (druhému) verejnemu obstarávateľovi predčasné ukončenie predchádzajúcej zmluvy.

I. Právny rámec

A. Právo Únie. Smernica 2014/24

3. Podľa odôvodnenia 101:

„Verejní obstarávatelia by ďalej mali mať možnosť vylúčiť hospodárske subjekty, ktoré sa ukázali ako nespoľahlivé, napríklad v dôsledku porušenia environmentálnych alebo sociálnych záväzkov vrátane pravidiel týkajúcich sa prístupnosti pre osoby s postihnutím alebo iných foriem závažného odborného pochybenia, ako je porušovanie pravidiel hospodárskej súťaže alebo práv duševného vlastníctva. Malo

¹ Jazyk prednesu: španielčina.

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 94, 2014, s. 65).

by sa spresniť, že závažné odborné pochybenie môže spôsobiť pochybnosti o bezúhonnosti hospodárskeho subjektu a tak zapríčiniť, že hospodársky subjekt sa stane nevhodným na to, aby sa mu zadala verejná zákazka, bez ohľadu na to, či by hospodársky subjekt inak disponoval technickou a ekonomickou kapacitou na plnenie zákazky.

S vedomím, že verejný obstarávateľ bude zodpovedný za dôsledky svojho možného chybného rozhodnutia, by verejní obstarávatelia mali mať naďalej tiež možnosť dospieť k záveru, že došlo k závažnému odbornému pochybeniu, ak pred prijatím konečného a záväzného rozhodnutia o existencii dôvodov na povinné vylúčenie môžu akýmikoľvek vhodnými prostriedkami preukázať, že hospodársky subjekt porušil svoje povinnosti vrátane povinností týkajúcich sa platenia daní alebo príspevkov na sociálne zabezpečenie, ak sa vo vnútroštátnom práve nestanovuje inak. Takisto by mali mať možnosť vylúčiť záujemcov alebo uchádzačov, ktorých plnenie v prípade predchádzajúcich verejných zákaziek bolo poznačené veľkými nedostatkami, pokiaľ ide o podstatné požiadavky, napríklad nedodaním alebo neplnením, významnými nedostatkami týkajúcimi sa dodaných výrobkov alebo poskytnutých služieb, v dôsledku ktorých boli nepoužiteľné na zamýšľaný účel, alebo nesprávnym konaním, ktoré vyvoláva vážne pochybnosti, pokiaľ ide o spoľahlivosť tohto hospodárskeho subjektu. Vo vnútroštátnych právnych predpisoch by sa malo ustanoviť maximálne trvanie takýchto vylúčení.

Pri uplatnení nepovinných dôvodov vylúčenia by mali verejní obstarávatelia venovať osobitnú pozornosť zásade proporcionality. Menšie nedostatky by mali len za výnimočných okolností viesť k vylúčeniu hospodárskeho subjektu. Opakované prípady menších nedostatkov však môžu vyvolať pochybnosti o spoľahlivosti hospodárskeho subjektu, čo môže opodstatňovať jeho vylúčenie.“

4. V článku 57 („Dôvody na vylúčenie“) sa uvádza:

....

4. Verejní obstarávatelia môžu z účasti na postupe obstarávania vylúčiť každý hospodársky subjekt alebo od nich môžu členské štáty požadovať, aby z účasti na postupe obstarávania vylúčili ktorýkoľvek hospodársky subjekt, a to v ktorejkoľvek z týchto situácií:

...

c) ak verejný obstarávateľ môže akýmikoľvek vhodnými prostriedkami preukázať, že hospodársky subjekt sa dopustil závažného odborného pochybenia, v dôsledku ktorého je spochybnená jeho bezúhonnosť;

...

g) ak hospodársky subjekt vykazoval významné alebo pretrvávajúce nedostatky pri plnení niektorej zásadnej požiadavky predchádzajúcej verejnej zákazky, predchádzajúcej zákazky u subjektu obstarávateľa alebo predchádzajúcej koncesie, čo viedlo k predčasnemu ukončeniu takejto predchádzajúcej zmluvy, ku škode [k náhrade škody – *neoficiálny preklad*] alebo iným porovnateľným sankciám;

h) ak bol hospodársky subjekt vinný zo závažného skreslenia predložených informácií vyžadovaných na overenie neexistencie dôvodov na vylúčenie alebo splnenia podmienok účasti, ak zadržal takéto informácie alebo nie je schopný predložiť podporné dokumenty požadované podľa článku 59...

...

5. Verejní obstarávatelia kedykoľvek počas postupu vylúčia hospodársky subjekt, ak sa ukáže, že hospodársky subjekt je vzhľadom na konanie alebo nekonanie pred alebo počas postupu v jednej zo situácií uvedených v odsekoch 1 a 2.

Verejní obstarávatelia môžu kedykoľvek počas postupu vylúčiť, alebo od nich členské štáty môžu požadovať, aby vylúčili hospodársky subjekt, ak sa ukáže, že hospodársky subjekt je vzhľadom na konanie alebo nekonanie pred alebo počas postupu v jednej zo situácií uvedených v odseku 4.

6. Každý hospodársky subjekt, ktorý sa nachádza v jednej zo situácií uvedených v odsekoch 1 a 4, môže poskytnúť dôkazy v tom zmysle, že opatrenia, ktoré tento hospodársky subjekt prijal, sú dostatočné na to, aby sa preukázala jeho spoľahlivosť napriek existencii relevantného dôvodu na vylúčenie. Ak sa tieto dôkazy považujú za dostatočné, dotknutý hospodársky subjekt sa nevylúči z postupu obstarávania.

Hospodársky subjekt musí na tento účel preukázať, že zaplatil alebo sa zaviazal zaplatiť náhradu týkajúcu sa akejkoľvek škody spôsobenej trestným činom alebo pochybením, komplexne objasnil skutočnosti a okolnosti, a to aktívnou spoluprácou s vyšetrovacími orgánmi, a že prijal konkrétne technické, organizačné a personálne opatrenia, ktoré sú vhodné na to, aby sa zabránilo budúcim trestným činom alebo pochybeniam.

Opatrenia prijaté hospodárskymi subjektmi sa posúdia, pričom sa zohľadní závažnosť trestného činu alebo pochybenia a ich konkrétne okolnosti. Ak sa dané opatrenia považujú za nedostatočné, hospodársky subjekt dostane zoznam dôvodov tohto rozhodnutia.

...“

5. Článok 71 („Využívanie subdodávateľov“) stanovuje:

....

2. V súťažných podkladoch môže verejný obstarávateľ žiadať alebo členský štát môže od neho vyžadovať, aby od uchádzača žiadal, aby vo svojej ponuke uviedol, akú časť zákazky má v úmysle zadať tretím stranám, ako aj všetkých navrhovaných subdodávateľov.

...

5. Verejný obstarávateľ v prípade zákaziek na uskutočnenie stavebných prác a v súvislosti so službami, ktoré sa majú poskytnúť v zariadení pod priamym dohľadom verejného obstarávateľa, po zadaní zákazky a najneskôr pri začatí plnenia zákazky od hlavného dodávateľa požaduje, aby uviedol názov, kontaktné údaje a právnych zástupcov svojich subdodávateľov, ktorí sa zúčastňujú na uskutočňovaní týchto prác alebo poskytovaní týchto služieb, ak sú v tom čase známi. Verejný obstarávateľ od hlavného dodávateľa požaduje, aby verejnemu obstarávateľovi počas trvania zákazky oznámil akékoľvek zmeny týchto informácií, ako aj požadované informácie o všetkých nových subdodávateľoch, ktorí sa zúčastňujú na uskutočňovaní týchto prác alebo poskytovaní týchto služieb.

Bez ohľadu na prvý pododsek môžu členské štáty uložiť povinnosť poskytnúť požadované informácie priamo hlavnému dodávateľovi.

V prípade potreby sa na účely odseku 6 písm. b) tohto článku k požadovaným informáciám priložia vlastné vyhlásenia subdodávateľov, ako sa ustanovuje v článku 59. ...

6. S cieľom zabrániť neplneniu povinností uvedených v článku 18 ods. 2 možno prijať vhodné opatrenia, napríklad:

...

b) verejní obstarávatelia môžu v súlade s článkami 59, 60 a 61 overiť, alebo členské štáty od nich môžu vyžadovať, aby overili, či existujú dôvody na vylúčenie subdodávateľov podľa článku 57. V takých prípadoch verejný obstarávateľ vyžaduje, aby hospodársky subjekt nahradil subdodávateľa,

v súvislosti s ktorým overovanie preukázalo, že existujú dôvody na povinné vylúčenie. Verejný obstarávateľ môže vyžadovať, alebo členský štát od neho môže vyžadovať, aby hospodársky subjekt nahradil subdodávateľa, v súvislosti s ktorým overovanie preukázalo, že existujú dôvody na nepovinné vylúčenie.

...“

B. Vnútroštátne právo. Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice [zákon č. 98/2016 o verejnom obstarávaní (ďalej len „zákon č. 98/2016“)]

6. Článok 167 znie:

„1. Verejný obstarávateľ vylúči z postupu obstarávania týkajúceho sa zadania verejnej zákazky alebo rámcovej zmluvy každý hospodársky subjekt nachádzajúci sa v niektorej z týchto situácií:

...

- g) hospodársky subjekt závažným spôsobom alebo opakovane porušil svoje základné povinnosti vyplývajúce z už zadanej verejnej zákazky, sektorovej zákazky alebo uzatvorenej koncesnej zmluvy a toto porušenie viedlo k predčasnemu ukončeniu tejto zmluvy, náhrade škody alebo porovnateľným sankciám;
- h) hospodársky subjekt bol uznaný vinným zo závažného skreslenia predložených informácií vyžadovaných verejným obstarávateľom na overenie neexistencie dôvodov na vylúčenie alebo overenie splnenia podmienok účasti, zadržal takéto informácie alebo nie je schopný predložiť požadované podporné dokumenty;

...

8. Za závažné porušenie povinností dodávateľa podľa odseku 1 písm. g) sa považuje napríklad porušenie zmluvy, odovzdanie, dodávka, poskytnutie výrobkov, služieb alebo prác vykazujúcich podstatné vady, pre ktoré nie sú vhodné na použitie v súlade s účelom stanoveným v zmluve.“

7. Článok 171 stanovuje:

„1. Každý hospodársky subjekt, ktorý sa nachádza v jednej zo situácií uvedených v článkoch 164 a 167 znamenajúcich vylúčenie z postupu verejného obstarávania, môže poskytnúť dôkazy v tom zmysle, že opatrenia, ktoré tento hospodársky subjekt prijal, sú dostatočné na to, aby sa preukázala jeho spoľahlivosť v konkrétnom prípade, aj napriek existencii dôvodov na vylúčenie.

2. Ak verejný obstarávateľ usúdi, že dôkazy, ktoré predložil hospodársky subjekt v súlade s odsekom 1, sú dostatočné na to, aby v konkrétnom prípade preukazovali jeho spoľahlivosť, nevytlúči tento hospodársky subjekt z postupu obstarávania.

3. Dôkazy podľa odseku 1, ktoré môže hospodársky subjekt nachádzajúci sa v ktorejkoľvek zo situácií uvedených v článkoch 164 a 167 poskytnúť verejnému obstarávateľovi, sa týkajú zaplataenia alebo prevzatia záväzku zaplatiť náhradu za prípadnú škodu spôsobenú trestným činom alebo iným pochybením, komplexného objasnenia skutočností a okolností, za ktorých došlo k trestnému činu alebo inému pochybeniu, a to aktívnou spoluprácou s vyšetrovacími orgánmi, a tiež prijatia konkrétnych technických, organizačných a personálnych opatrení vhodných na to, aby sa zabránilo spáchaniu budúcich trestných činov alebo iných pochybení, ako sú opatrenia spočívajúce v prerušení

vzťahov s fyzickými a právnickými osobami, ktoré sa podieľali na nezákonnom konaní, opatrenia týkajúce sa reorganizácie pracovníkov, zavedenia kontrolných a oznamovacích systémov zameraných na vytvorenie nástroja vnútorného auditu na účely overenia súladu so zákonom a inými predpismi alebo prijatia interných pravidiel týkajúcich sa zodpovednosti a náhrady škody.

...“

II. Skutkové okolnosti sporu a prejudiciálna otázka

8. Dňa 3. októbra 2010 Mestský úrad Râmnicu Vâlcea (Rumunsko) zadal spoločnosti Delta Antrepriză de Construcții și Montaj 93 SA (ďalej len „Delta“) a ďalším dvom spoločnostiam, s ktorými uvedená spoločnosť vytvorila konzorcium (ďalej len „prvé konzorcium“), zákazku na uskutočnenie stavebných prác na rekonštrukciu a modernizáciu rekreačného zariadenia.

9. Dňa 7. júna 2017 mestský úrad odstúpil od zmluvy s odôvodnením, že prvé konzorcium porušilo zmluvu tým, že bez predchádzajúceho povolenia zadalo značné časti stavebných prác subdodávateľom, hoci súťažné podklady obsahovali podmienku, podľa ktorej sa bez súhlasu verejného obstarávateľa nemôže na plnení zákazky zúčastňovať žiadny subdodávateľ.³

10. Predčasné ukončenie zmluvy z dôvodov, za ktoré zodpovedalo prvé konzorcium, bolo 25. júla 2017 oznámené na internetovej platforme Sistemul Electronic de Achiziții Publice (elektronický systém verejného obstarávania, ďalej len „elektronický systém“).

11. Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere SA (Národná spoločnosť pre správu cestnej infraštruktúry, ďalej len „CNAIR“) vyhlásila 27. júla 2017 verejnú súťaž na zadanie zákazky na stavebné práce s názvom „Proiectare și execuție lărgire la 4 benzi DN 7 Bâldana-Titu km 30 + 950 – 52 + 350“ („Návrh a realizácia rozšírenia štátnej cesty DN 7 Bâldana-Titu km 30 + 950 – 52 + 350 na 4 jazdné pruhy“) s odhadovanou hodnotou 210 627 629 rumunských lei (RON) (46 806 139,78 eura) na obdobie 84 mesiacov.

12. Spoločnosť Delta spolu ďalšími dvoma spoločnosťami vytvorila nové konzorcium (ďalej len „druhé konzorcium“) a prihlásila sa do tohto verejného obstarávania ako uchádzač. Vo svojej prihláške uviedla, že sa na ňu nevzťahuje nijaký dôvod na vylúčenie.

13. Hodnotiaca komisia CNAIR pri overovaní v elektronickom systéme našla rozhodnutie o porušení povinnosti, ktoré vydal Mestský úrad Râmnicu Vâlcea a v ktorom bolo potvrdené predčasné ukončenie zmluvy, ktoré uzavrelo prvé konzorcium s týmto mestským úradom.

14. Dňa 18. decembra 2017 hodnotiaca komisia CNAIR po vypočutí spoločnosti Delta a Mestského úradu Râmnicu Vâlcea vylúčila druhé konzorcium z verejného obstarávania na rozšírenie štátnej cesty. V tejto súvislosti uviedla, že predčasné ukončenie predchádzajúcej zmluvy a neoznámenie tejto skutočnosti v druhom verejnom obstarávaní sú dôvodmi na vylúčenie stanovenými v článku 167 ods. 1 písm. g) a h) zákona č. 98/2016.

15. Druhé konzorcium požiadalo verejného obstarávateľa, aby zrušil rozhodnutie o vylúčení, a opäť preskúmal jeho ponuku. Vzhľadom na nečinnosť CNAIR podalo druhé konzorcium sťažnosť na Consiliulul Național de Soluționare a Contestațiilor (Národná rada pre riešenie sťažností, Rumunsko, ďalej len „CNSC“).

16. Dňa 2. februára 2018 CNSC zamietla túto sťažnosť, pričom uviedla, že

3 V tom istom rozhodnutí bola vzniknutá škoda vyčíslená na 2 345 299,70 rumunských lei (RON) (521 000 eur).

- má právomoc preskúmať zákonnosť rozhodnutia o odmietnutí ponuky a overiť, či ide o zákonom stanovený prípad vylúčenia, avšak nemá právomoc preskúmať zákonnosť rozhodnutia o porušení povinností,
- keďže na uvedené rozhodnutie sa vzťahuje domnienka zákonnosti, toto rozhodnutie preukazuje závažnosť porušenia povinností vyplývajúcich z predchádzajúcej verejnej zákazky,
- druhé konzorcium iba uviedlo dôvody týkajúce sa nezákonnosti rozhodnutia o porušení povinnosti, no nepredložilo dôkazy na preukázanie svojej spoľahlivosti v súlade s článkom 171 zákona č. 98/2016.

17. Rozhodnutie CNSC bolo 16. februára 2018 napadnuté žalobou na vnútroštátnom súde. V žalobe bolo v podstate uvedené, že a) rozhodnutie o porušení povinnosti nie je spôsobilé preukázať, že Delta závažným spôsobom a opakovane porušila svoje zmluvné povinnosti, a b) aj keby toto rozhodnutie zodpovedalo skutočnosti, odkazy, ktoré sa v ňom nachádzajú, nemožno zaradiť pod dôvod na vylúčenie týkajúci sa závažného alebo opakovaného porušenia zmluvných povinností.⁴

18. Za týchto okolností Curtea de Apel București (Odvolací súd Bukurešť, Rumunsko) kladie Súdnemu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

„Možno článok 57 ods. 4 písm. g) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES vykladať v tom zmysle, že predčasné ukončenie verejnej zákazky z dôvodu zadania časti prác subdodávateľovi bez súhlasu verejného obstarávateľa predstavuje významný alebo pretrvávajúci nedostatok pri plnení niektorej zásadnej požiadavky predchádzajúcej verejnej zákazky, ktorý vedie k vylúčeniu hospodárskeho subjektu z účasti na postupe verejného obstarávania?“

III. Konanie na Súdnom dvore

19. Návrh na začatie prejudiciálneho konania bol doručený do kancelárie Súdného dvora 17. apríla 2018.

20. Písomné pripomienky predložili Delta, rumunská vláda a Európska komisia. Na pojednávaní, ktoré sa konalo 27. februára 2019, sa zúčastnili Delta, rakúska vláda a Komisia.

IV. Posúdenie

A. Úvodná poznámka

21. Otázka vnútroštátneho súdu sa obmedzuje iba výkladu článku 57 ods. 4 písm. g) smernice 2014/24. Domnievam sa však, že podľa ustálenej judikatúry Súdného dvora⁵ sa môže odpoveď na túto otázku rozšíriť aj na iné ustanovenia citovanej smernice, ktoré súvisia s tým istým skutkovým stavom, s cieľom poskytnúť vnútroštátnemu súdu usmernenia, ktoré mu pomôžu pri rozhodovaní.

⁴ Delta ďalej uviedla, že tak rozhodnutie o porušení povinnosti, ako aj údajné porušenia spomenuté v tomto rozhodnutí, boli napadnuté žalobou.

⁵ Podľa rozsudku z 22. októbra 2015, Impresa Edilux a SICEF (C-425/14, EU:C:2015:721, bod 20), „skutočnosť, že vnútroštátny súd predložil prejudiciálnu otázku s odkazom len na určité ustanovenia práva Únie, nebráni tomu, aby Súdny dvor poskytol tomuto súdu všetky prvky výkladu, ktoré môžu byť potrebné na rozhodnutie veci, ktorú prejednáva, či už na ne v predložených otázkach odkázal, alebo nie. V tejto súvislosti prináleží Súdnemu dvoru získať zo všetkých informácií, ktoré poskytol vnútroštátny súd, a najmä z odôvodnenia jeho návrhu na začatie prejudiciálneho konania, prvky práva Únie, ktoré si vyžadujú výklad so zreteľom na predmet sporu“.

22. Konkrétne je pravda, že dôvod na vylúčenie súvisiaci s predčasným ukončením zmluvy zodpovedá článku 57 ods. 4 písm. g) smernice 2014/24. V samotnom rozhodnutí vnútroštátneho súdu⁶ sa však uvádza, že hodnotiaca komisia verejného obstarávateľa „na predmetnú ponuku uplatnila aj ustanovenia článku 167 ods. 1 písm. h) zákona č. 98/2016“. Keďže toto ustanovenie vo vnútroštátnej právnej úprave odráža dôvod na vylúčenie stanovený v článku 57 ods. 4 písm. h) smernice 2014/24, odpoveď Súdneho dvora bude môcť byť úplnejšia, ak sa bude vzťahovať aj na vplyv tohto posledného uvedeného dôvodu na sporný skutkový stav.⁷

B. O dôvode na vylúčenie podľa článku 57 ods. 4 písm. g) smernice 2014/24

23. Ako som poznamenal v návrhoch, ktoré som predniesol vo veci Meca⁸, v článku 57 ods. 4 smernice 2014/24 je medzi konaniami hospodárskych subjektov, ktoré môžu odôvodniť ich vylúčenie z postupu obstarávania, uvedené tak „závažn[é] odborn[é] pochybeni[e], v dôsledku ktorého je spochybnená [ich] bezúhonnosť“ [písmeno c)], ako aj „významné... nedostatky pri plnení niektorej zásadnej požiadavky predchádzajúcej verejnej zákazky..., čo viedlo k predčasnému ukončeniu takejto predchádzajúcej zmluvy“ [písmeno g)].

24. Z odôvodnenia 101 smernice 2014/24 vyplýva, že odborné pochybenia uvedené v písmene c) majú prevažne *mimozmluvnú* povahu, teda sú to protiprávne konania, ku ktorým spravidla dochádza mimo rámca zmluvných vzťahov. Je to tak v prípade pochybení týkajúcich sa porušenia environmentálnych alebo sociálnych záväzkov, porušovania pravidiel hospodárskej súťaže alebo práv duševného vlastníctva alebo porušovania povinností týkajúcich sa platenia daní alebo príspevkov na sociálne zabezpečenie. Naproti tomu konanie vymedzené v písmene g) je typickým *zmluvným* porušením.

25. Je však nepochybné, že niektoré zmluvné porušenia môžu zároveň zahŕňať určitý druh závažného odborného pochybenia, teda pochybenia, ku ktorému došlo pri plnení predchádzajúcej verejnej zákazky a ktoré je dostatočne závažné na to, aby odôvodňovalo ukončenie zmluvného vzťahu.

26. Z tohto hľadiska by sa dal vzťah medzi uvedenými dvoma písmenami vymedziť ako vzťah medzi *lex generalis* [písmeno c)] a *lex specialis* [písmeno g)], čo by umožnilo zohľadniť pri určovaní zásad, ktorými sa má riadiť výklad pravidla obsiahnutého v písmene g), ciele a odôvodnenia uvedeného všeobecného ustanovenia.

27. Oba dôvody vylúčenia sa opierajú o zásadný prvok vzťahu medzi subjektom, ktorému bola zadaná zákazka, a verejným obstarávateľom, ktorým je *spoľahlivosť* uvedeného subjektu, na ktorom je založená dôvera verejného obstarávateľa voči nemu. Hoci tento prvok nebol v smernici 2004/18/ES⁹ výslovne spomenutý, Súdny dvor ho zakotvil vo svojej judikatúre.¹⁰

28. Smernica 2014/24 upravuje spoľahlivosť ako kľúčovú zložku tohto vzťahu, a to práve v súvislosti s úpravou závažného odborného pochybenia. Podľa odôvodnenia 101 prvého odseku môžu verejní obstarávatelia vylúčiť „hospodárske subjekty, ktoré sa ukázali ako nespoľahlivé“. V druhom odseku toho istého odôvodnenia je spomenuté plnenie predchádzajúcich zákaziek, „ktoré vyvoláva vážne pochybnosti, pokiaľ ide o spoľahlivosť tohto hospodárskeho subjektu“.

6 Bod 15.

7 Analýza porušenia zmluvy by dokonca mohla súvisieť s dôvodom na vylúčenie podľa článku 57 ods. 4 písm. c) smernice 2014/24 (teda so závažným odborným pochybením). Týmto aspektom sa však nebudem zaoberať.

8 Návrhy zo 7. marca 2019 (C-41/18, EU:C:2019:183, body 38 až 45).

9 Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 31. marca 2004 o koordinácii postupov zadávania verejných zákaziek na práce, verejných zákaziek na dodávku tovaru a verejných zákaziek na služby (Ú. v. EÚ L 134, 2004, s. 114; Mim. vyd. 06/007, s. 132).

10 Rozsudky z 20. marca 2018, Komisia/Rakúsko (Štátna tlačiareň) (C-187/16, EU:C:2018:194, body 88 a 91); zo 14. decembra 2016, Connexion Taxi Services (C-171/15, EU:C:2016:948, bod 28), a z 9. februára 2006, La Cascina a i. (C-226/04 a C-228/04, EU:C:2006:94, bod 21).

29. Význam, ktorý sa pripisuje *spôľahlivosti* hospodárskeho subjektu, je vyjadrený v niektorých odsekoch (6 a 7) článku 57 smernice 2014/24, pričom hospodárskemu subjektu sa umožňuje, aby prijal opatrenia na preukázanie svojej dôveryhodnosti aj napriek existencii niektorého z dôvodov vylúčenia. Prvok *spôľahlivosti* takto ovplyvňuje dôvody vylúčenia týkajúce sa subjektívnych vlastností záujemcu.

30. Podľa cieľa, ktorý sleduje článok 57 smernice 2014/24, pritom verejný obstarávateľ musí byť oprávnený posúdiť uvedený prvok (spôľahlivosť záujemcu) bez toho, aby bol nevyhnutne viazaný posúdeniami iných orgánov verejnej moci. Prináleží verejným obstarávateľom – a jedine im – posúdiť rozsah pochybení, ktoré spôsobujú také závažné porušenie niektorej zásadnej zmluvnej požiadavky, že odôvodňuje ukončenie predchádzajúcej zmluvy z dôvodu straty dôvery.

31. Ako už bolo uvedené, dôvod na vylúčenie podľa článku 57 ods. 4 písm. g) smernice 2014/24, použitý v tejto veci, sa uplatní, ak hospodársky subjekt v rámci predchádzajúcej zákazky vykazoval významné alebo pretrvávajúce nedostatky¹¹ pri plnení niektorej zásadnej požiadavky, ktoré viedli predčasnemu ukončeniu tejto zákazky.

32. V súvislosti s touto formuláciou treba predovšetkým poukázať na to, že pochybenie, ktorého sa dopustil uchádzač, muselo byť dostatočne závažné („významné“) na to, aby z hľadiska zásady proporcionality odôvodňovalo predčasné ukončenie zmluvy.

33. Porovnanie niektorých jazykových verzií tohto ustanovenia¹² svedčí o tom, že tento dôvod na vylúčenie vyžaduje nesplnenie niektorej podstatnej povinnosti stanovenej v rámci predchádzajúcej verejnej zákazky. Taká povinnosť môže mať tak hmotnoprávnu, ako aj formálnu povahu, lebo nič nebráni existencii formálnych povinností, ktoré sa považujú za podstatné pre plnenie verejnej zákazky.¹³

34. Na uplatnenie vylúčenia teda nestačí samotné jednostranné predčasné ukončenie predchádzajúcej zmluvy. Verejný obstarávateľ musí navyše posúdiť porušenie, ktoré bolo vtedy pripísané dodávateľovi, a overiť, či sú dodržané požiadavky článku 57 ods. 4 písm. g) smernice 2014/24.

35. Súdny dvor nemôže namiesto vnútroštátneho súdu posúdiť skutkový stav ani vyhodnotiť závažnosť porušenia, ktoré bolo dôvodom na vylúčenie spoločnosti Delta. Prináleží teda vnútroštátnemu súdu objasniť, či nepovolené zadanie stavebných prác na mestskom rekreačnom zariadení subdodávateľovi¹⁴ v tejto veci predstavovalo významný nedostatok pri plnení zmluvy uzavretej medzi prvým konzorciom a Mestským úradom Râmnicu Vâlcea.

36. Súdny dvor však môže poskytnúť vnútroštátnemu súdu určité užitočné usmernenia na vykonanie vlastného posúdenia.

11 V tomto článku je použité množné číslo („nedostatky“). Domnievam sa však, že ide skôr o kvalitatívne než kvantitatívne kritérium, takže jediný významný nedostatok by mohol sám osebe viesť k vylúčeniu. Komisia a rakúska vláda to tiež uviedli na pojednávaní. V odôvodnení 101 smernice 2014/24, v ktorom sa nachádza demonštratívny výpočet niektorých „významných nedostatkov“, ktoré sú v ňom spomenuté, je použité jednotné číslo v súvislosti s „nedodaním alebo neplnením“ alebo „nesprávnym konaním, ktoré vyvoláva vážne pochybnosti, pokiaľ ide o spôľahlivosť tohto hospodárskeho subjektu“. Zdôrazňujem, že záleží len na primeranosti opatrenia vo vzťahu k závažnosti správania.

12 V španielskej verzii je použité slovné spojenie requisito de fondo („vecná požiadavka“), ale ostatné verzie skôr poukazujú na podstatu uvedenej požiadavky: je to tak napríklad v prípade francúzskej (obligation essentielle), anglickej (substantive requirement), nemeckej (einer wesentlichen Anforderung) a talianskej (requisito sostanziale) verzii.

13 Úmyselné zamlčanie účasti subdodávateľa, ktorú uchádzač zatajil s cieľom obísť zmluvné podmienky, ktoré vyjadrujú kogentné ustanovenia smernice 2014/24, aj keď má zdanlivo formálny charakter, môže spôsobiť závažnú škodu a v závislosti od nej a od podvodného úmyslu uchádzača sa môže považovať za významné.

14 Delta tvrdí, že v skutočnosti nevyužila subdodávateľa, ale nadviazala vzťah s iným podnikom na účely poskytovania služieb a dodávky materiálu. Vnútroštátny súd vo svojom rozhodnutí, v ktorom sa nachádza opis skutkového stavu, ktorý musí Súdny dvor akceptovať, podľa všetkého vychádza z predpokladu, že skutočne došlo k využitiu subdodávateľa.

37. V prvom rade musí vnútroštátny súd posúdiť obsah súťažných podkladov a otázku, do akej miery tieto podklady konkrétne ukladali dodávateľovi povinnosť oznámiť svoj zámer zadať časť stavebných prác subdodávateľovi a vyžiadať si na tento účel povolenie verejného obstarávateľa. Podľa rumunskej vlády existovali osobitné zmluvné podmienky, podľa ktorých sa na plnení zákazky nemohol bez súhlasu verejného obstarávateľa podieľať žiadny subdodávateľ.¹⁵

38. Netreba zabúdať na to, že podľa článku 71 ods. 2 smernice 2014/24 „v súťažných podkladoch môže verejný obstarávateľ žiadať..., aby [uchádzač] vo svojej ponuke uviedol, akú časť zákazky má v úmysle zadať tretím stranám, ako aj všetkých navrhovaných subdodávateľov“. Len na základe tejto informácie môže verejný obstarávateľ posúdiť, či je subdodávateľ tiež spoľahlivý.¹⁶

39. Podmienka súťažných podkladov, ktorá vyžaduje poskytnutie tejto informácie vopred, teda má pevný právny základ v práve Únie. Jej zavedenie navyše zodpovedá cieľu smernice 2014/24, pokiaľ ide o mechanizmy oznamovania zámerov využiť subdodávateľov a totožnosť subdodávateľov.

40. Zatiaľ čo smernica 2004/18 bola v tomto zmysle stručná¹⁷, lebo v nej bolo spomenuté len odporúčanie zahrnúť ustanovenia o uzatváraní zmlúv so subdodávateľmi s cieľom podporovať účasť malých a stredných podnikov na trhu verejného obstarávania¹⁸, v smernici 2014/24 sa zdôrazňuje, prečo je taká dôležitá „transparentnosť v subdodávateľskom reťazci“.

41. V odôvodneniach smernice 2014/24 je osobitne vysvetlené, že „to verejným obstarávateľom poskytuje informácie o tom, kto je prítomný na stavenisku, na ktorom sa pre nich vykonávajú stavebné práce.... Malo by sa spresniť, že povinnosť poskytnúť požadované informácie v každom prípade nesie hlavný dodávateľ, a to na základe *osobitných doložiek, ktoré by každý verejný obstarávateľ musel zahrnúť do všetkých postupov obstarávania*, alebo na základe povinností, ktoré by členské štáty uložili hlavnému dodávateľovi prostredníctvom všeobecne uplatniteľných právnych ustanovení“.¹⁹

42. Zo striktno normatívneho hľadiska článok 71 ods. 6 písm. b) smernice 2014/24 stanovuje, že „verejní obstarávatelia môžu... overiť, alebo členské štáty od nich môžu vyžadovať, aby overili, či existujú dôvody na vylúčenie subdodávateľov podľa článku 57“. Toto overenie logicky vyžaduje, aby subjekt, ktorému bola zadaná zákazka, najprv informoval verejných obstarávateľov o tom, že chce zadať časť stavebných prác subdodávateľovi.

43. Po stanovení tohto východiska treba navyše overiť, či bolo s nesplnením povinnosti oznámiť existenciu subdodávateľa podľa súťažných podkladov spojené predčasné ukončenie zmluvy. V takom prípade by verejný obstarávateľ predčasným ukončením zmluvy len „prísne dodržiava[l] kritériá, ktoré sám stanovil“, v zmysle rozsudku *Connexion Taxi Services*²⁰.

15 Bod 17 jej písomných pripomienok. Na pojednávaní sa diskutovalo o obsahu tejto podmienky (bod 23.6), ktorej existenciu Delta uznala.

16 Odôvodnenie 105 smernice 2014/24: „... Okrem toho by sa malo výslovne uviesť, že členské štáty by mali mať možnosť ísť nad rámec týchto opatrení, napríklad tak, že rozšíria povinnosti týkajúce sa transparentnosti,... alebo umožnia verejným obstarávateľom overiť alebo od nich budú vyžadovať, aby overili, že subdodávatelia nie sú v žiadnej zo situácií, v ktorej by bolo vylúčenie hospodárskych subjektov oprávnené. ...“

17 Z porovnania pravidiel využívania subdodávateľov podľa smernice 2004/18 (článok 25) a smernice 2014/24 (článok 71) vyplýva, že v podstate zostala zachovaná povinnosť oznámiť verejnemu obstarávateľovi, ktorá časť stavebných prác sa zadá subdodávateľom, ako aj totožnosť navrhovaných subdodávateľov, pokiaľ je to uvedené v súťažných podkladoch.

18 Odôvodnenie 32 smernice 2004/18.

19 Odôvodnenie 105 smernice 2014/24. Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

20 Rozsudok zo 14. decembra 2016 (C-171/15, EU:C:2016:948, bod 38 a tam citovaná judikatúra).

44. V druhom rade musí vnútroštátny súd posúdiť, či bola skutočnosť, že zákazku mal priamo plniť len vybraný dodávateľ, *zásadnou* požiadavkou na dosiahnutie cieľa sledovaného verejným obstarávateľom. V opačnom prípade, teda ak by využitie subdodávateľov v rámci uvedenej zákazky na vykonanie stavebných prác bolo prakticky uskutočniteľné, aj keby podliehalo povinnosti predchádzajúceho oznámenia a následného administratívneho povolenia, musel by zvážiť, či neexistencia uvedeného oznámenia (a teda aj povinného povolenia) nebola len administratívna chyba bez väčšieho významu, ktorú možno dodatočne odstrániť.²¹

45. V treťom rade vnútroštátny súd môže posúdiť, do akej miery sa využitie subdodávateľa dotklo významnej časti stavebných prác na mestskom rekreačnom zariadení a či účasť subdodávateľa nepriaznivo ovplyvnila výkon týchto prác.²²

46. Také posúdenia budú dôležité pre posúdenie vylúčenia z hľadiska zásady proporcionality.²³ Ak by správanie hospodárskeho subjektu, ktorý porušil svoje povinnosti pri plnení prvej zákazky, nedosiahlo určitú mieru dôležitosti (teda ak by išlo len o správanie *de minimis*), je možné, že jeho vylúčenie z druhej zákazky by bolo neprípustné, lebo by bolo neprimerané.

47. V štvrtom rade, ak sa konštatuje existencia tohto dôvodu na vylúčenie, článok 57 ods. 6 smernice 2014/24 (prebratý do článku 171 zákona č. 98/2016) stále umožňuje, aby dotknutý uchádzač predložil dôkazy na preukázanie, že po svojom predchádzajúcom správaní preukázal, že je spoľahlivý.²⁴

48. Napokon tvrdenie spoločnosti Delta týkajúce sa prebiehajúcich konaní, ktorých predmetom je rozhodnutie Mestského úradu Râmnicu Vâlcea o predčasnom ukončení zmluvy s prvým konzorciom,²⁵ samo osebe nebráni uplatneniu tohto dôvodu na vylúčenie. Ako som uviedol v návrhoch vo veci Meca²⁶, samotné napadnutie rozhodnutia o predčasnom ukončení zákazky nemožno považovať za prekážku, ktorá by bránila verejnemu obstarávateľovi v posúdení správania, ktoré vyvolalo toto ukončenie, a následnej spoľahlivosti dotknutého hospodárskeho subjektu.

C. O dôvode na vylúčenie podľa článku 57 ods. 4 písm. h) smernice 2014/24

49. Medzi prípadmi, ktoré môžu odôvodniť vylúčenie hospodárskeho subjektu z postupu verejného obstarávania, sú v článku 57 ods. 4 písm. h) smernice 2014/24 uvedené tieto prípady:

- „ak bol hospodársky subjekt vinný zo závažného skreslenia predložených informácií vyžadovaných na overenie neexistencie dôvodov na vylúčenie alebo splnenia podmienok účasti“ a
- „ak zadržal takéto informácie“.²⁷

21 To je jedna z možností, na ktorú poukazuje Komisia vo svojich písomných pripomienkach (spolu s inými možnosťami, ako je hypotéza, že prvé konzorcium sa pokúsilo uviesť verejného obstarávateľa do omylu, pokiaľ ide o totožnosť subdodávateľa).

22 Rumunská vláda sa domnieva, že aj napriek tomu, že v rozhodnutí vnútroštátneho súdu nie je konkretizované, či sa pri plnení uvedenej zákazky vyskytli nedostatky, rozhodnutie o určení zodpovednosti prvého konzorcia svedčí o tom, že došlo k nedostatkom.

23 Smernica 2014/24 vyžaduje, aby bolo opatrenie primerané, a to aj v súvislosti s dôvodmi na povinné vylúčenie, ako je dôvod týkajúci sa nezaplatenia daní alebo príspevkov na sociálne zabezpečenie (článok 57 ods. 3 druhý pododsek).

24 V bode 21 rozhodnutia vnútroštátneho súdu sa uvádza, že druhé konzorcium „sa iba dovoľovalo dôvodov nezákonnosti [rozhodnutia o porušení povinnosti], neposkytlo však dôkazy, ktoré by preukázali jeho spoľahlivosť“. Na pojednávaní Delta netvrdila, že vykonala nápravné opatrenia na zosúladenie svojho správania so zákonom s cieľom opäť získať spoľahlivosť (len uviedla, že sa vtedy pokúsila napraviť neoznámenie využitia subdodávateľa).

25 Tieto prebiehajúce konania sú spomenuté v bode 12 rozhodnutia vnútroštátneho súdu.

26 C-41/18, EU:C:2019:183.

27 Hoci v rôznych jazykových verziách, ktoré som preštudoval, je použitý kladný aj záporný tvar slovesa (v taliančine „non ha trasmesso“, v angličtine „has withheld“, vo francúzštine „a caché“, v nemčine „zurückgehalten“, v portugálčine „tiver retido“ a v rumunčine „nu a divulgat“), domnievam sa, že z vecného hľadiska všetky tieto verzie opisujú to isté konanie.

50. Súdny dvor sa zaoberal prvým z uvedených prípadov v rozsudku Esaprojekt²⁸, v ktorom podal výklad ustanovenia smernice 2004/18 [konkrétne článku 45 ods. 2 písm. g)], ktoré malo podobné znenie a dovoľovalo vylúčiť z verejnej zákazky hospodársky subjekt z dôvodu skresľovania skutočností pri poskytovaní informácií verejnemu obstarávateľovi.

51. Súdny dvor v citovanom rozsudku konštatoval, že toto skresľovanie skutočností nemusí byť úmyselné, ale stačí, ak existuje „nedbanlivosť určitej závažnosti, teda nedbanlivosť, ktorá mohla mať rozhodujúci vplyv na rozhodnutie o vylúčení, rozhodnutie o výbere uchádzača, alebo o zadaní zákazky“. Keďže v predmetnej veci išlo o taký prípad, hospodársky subjekt bolo možné považovať za „vinný“, čo odôvodňovalo „rozhodnutie verejného obstarávateľa vylúčiť uvedený hospodársky subjekt z predmetného verejného obstarávania“²⁹.

52. Druhým prípadom sa Súdny dvor zaoberal v rozsudku Impresa di Costruzioni Ing. E. Mantovani a Guerrato³⁰, ktorý sa týkal príslušného ustanovenia smernice 2004/18.³¹ V uvedenej veci uchádzač vo svojej ponuke zamlčal informáciu o záznamoch člena svojho štatutárneho orgánu, ktorý bol odsúdený za spáchanie viacerých trestných činov, v registri trestov. Súdny dvor sa domnieval, že taká okolnosť postačuje na vylúčenie uchádzača z verejného obstarávania.³²

53. Aj keď by sa vzhľadom na doslovné znenie článku 57 ods. 4 písm. h) smernice 2014/24 mohlo zdať, že „závažnosť“ sa vyžaduje len v súvislosti s predložením skreslených informácií, a nie v súvislosti so zadržaním informácií, domnievam sa, že to nie je tak. Tak v prípade konania (skreslenie), ako aj v prípade opomenutia (zadržanie) je rozhodujúce, či majú tieto skreslené alebo zadržané informácie vplyv na rozhodnutie, ktoré prijme verejný obstarávateľ. Zastávam názor, že je to opäť dôsledok zásady proporcionality.

54. Ako som už uviedol, v prejednávanej návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa vnútroštátny súd nezaoberá dôvodom na vylúčenie, ktorý rozoberám, na rozdiel od toho, čo urobil verejný obstarávateľ.³³ Vzhľadom na to, že Delta neoznámila CNAIR, že jej predchádzajúca verejná zákazka bola ukončená z dôvodu nedodržania podmienky týkajúcej sa využívania subdodávateľov, sa totiž uvedený subjekt rozhodol uplatniť (spolu s dôvodom na vylúčenie, ktorý už bol preskúmaný v predchádzajúcej časti) článok 167 ods. 1 zákona č. 98/2016, teda vnútroštátne pravidlo, ktoré odzrkadľuje článok 57 ods. 4 písm. h) smernice 2014/24.

55. Za týchto okolností, ak vnútroštátny súd bude považovať za vhodné zaoberať sa posúdením druhého dôvodu na vylúčenie, ktorý uplatnila CNAIR, bude musieť zohľadniť konkrétne okolnosti, za ktorých došlo k zatajeniu informácií, ako aj závažnosť tohto správania.

56. Pri posudzovaní závažnosti zatajenia informácií verejnemu obstarávateľovi konkrétne nestačí konštatovať, že uchádzač zamlčal existenciu možného dôvodu na vylúčenie. Okrem toho bude nevyhnutné zvážiť význam neposkytnutých informácií.

28 Rozsudok zo 4. mája 2017 (C-387/14, EU:C:2017:338).

29 Tamže, body 71 a 77.

30 Rozsudok z 20. decembra 2017 (C-178/16, EU:C:2017:1000).

31 V súlade s článkom 45 ods. 2 písm. g) smernice 2004/18 „každý hospodársky subjekt môže byť z účasti v zadávacom konaní vylúčený, ak... bol uznaný vinným [z]... neposkytnutia [informácií požadovaných podľa tohto oddielu]“.

32 Rozsudok z 20. decembra 2017 (C-178/16, EU:C:2017:1000, bod 48): „Také neposkytnutie informácií verejnemu obstarávateľovi o trestne postihnutelnom konaní bývalého člena štatutárneho orgánu teda môže byť tiež skutočnosťou umožňujúcou podľa tohto ustanovenia vylúčiť uchádzača z účasti na verejnom obstarávaní.“

33 Počas pojednávania Komisia poukázala na to, že článok 57 ods. 4 písm. h) môže slúžiť ako základ pre vylúčenie.

57. Vo veci, ako je táto, v ktorej došlo k predchádzajúcemu formálne vyjadrenému predčasnému ukončeniu zmluvy³⁴, bola Delta vzhľadom na zásadu lojálnosti povinná hneď na začiatku oznámiť túto objektívnu skutočnosť verejnému obstarávateľovi, pričom mu zároveň mohla poskytnúť všetky informácie, ktoré považovala za nevyhnutné na preukázanie, že podľa jej názoru nedošlo k predmetnému porušeniu povinností alebo že toto porušenie malo nepatrný význam.³⁵

58. V každom prípade vnútroštátnemu súdu prináleží zvážiť skutkové okolnosti sporu, aby so zreteľom na zásadu proporcionality objasnil, či bolo vylúčenie uchádzača z takého či onakého dôvodu dostatočne opodstatnené.

V. Návrh

59. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálnu otázku, ktorú mu položil Curtea de Apel București (Odvolací súd Bukurešť, Rumunsko), takto:

1. Článok 57 ods. 4 písm. g) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES sa má vykladať v tom zmysle, že
  - verejný obstarávateľ je v zásade oprávnený vylúčiť z postupu verejného obstarávania na uskutočnenie stavebných prác hospodársky subjekt, vo vzťahu ku ktorému sa rozhodlo o predčasnom ukončení predchádzajúcej verejnej zákazky z dôvodu, že nedodržel zmluvnú podmienku, ktorá ukladala povinnosť oznámiť zadanie časti uvedených prác subdodávateľovi na účely jeho povinného schválenia,
  - prináleží vnútroštátnemu súdu, aby vzhľadom na konkrétne okolnosti sporu na základe zásady proporcionality objasnil, či predčasné ukončenie (prvej) verejnej zákazky bolo spôsobené významným nedostatkom pri plnení niektorej zásadnej požiadavky uvedenej zákazky, ktorý postačuje na vylúčenie tohto hospodárskeho subjektu z (druhej) zákazky.
2. Článok 57 ods. 4 písm. h) smernice 2014/24 nebráni tomu, aby verejný obstarávateľ vylúčil z (druhej) verejnej zákazky uchádzača, ktorý mu zatajil predčasné ukončenie predchádzajúcej zákazky založené na existencii významných nedostatkov pri plnení niektorej zásadnej požiadavky uvedenej (prvej) zákazky. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby so zreteľom na zásadu proporcionality posúdil závažnosť uvedeného zatajania informácií.

³⁴ Rakúska vláda na pojednávaní zdôraznila, že predčasné ukončenie verejnej zákazky je faktorom, ktorého význam nemožno podceňovať, a že v neskorších postupoch obstarávania naň nevyhnutne treba poukázať.

³⁵ Na pojednávaní Delta uznala, že túto okolnosť neuviedla v jednotnom európskom dokumente pre verejné obstarávanie, pričom tvrdila, že toto tlačivo neobsahuje priestor na pripomienky. Ak však chcela vysvetliť špecifiká predčasného ukončenia zmluvy, nič jej nebránilo v tom, aby predložila samostatné podanie s týmito vysvetleniami.